Cantares

Agora que chás de cova
Nes téi bem que dar ô deuke;
Soyo che falta cozerte
Co-o bombo contr'as paredes.

Tal a miña pena era,
E tanto e tanto chorei,
Que a mesma Pena d'a Roca
Co-o pranto meu abrandei.

Veva a Montaña que ten
Craro sol.... candos ai asoma,
Que moitas veces, co-a nebra,
Tal coma eu, carantoña.

Candos n-o mar me chaymei,
Nadando, xunt'â Corveira,
Que non me falen de nadia,
Que a miña groria é aquela.

Xa non volvo â Pondelaña
Donde eu a Jade matara;
Xa non che volvo, que sempre
Que me trabaron a y-anga.

REAL ACADEMIA GALEGA

1

As nenas que ós derreche
Non lles curan ós perrolhos.
Calquera pode chamarlles:
Xoias de almiñas pr'ós cochos.

No-lhai com'as noites d'inverno,
N-o escano trás d'á cachiña,
Falando, fiando, e mais viño,
E-un cangrexo pra a fogheira.

Dan co-o sol-as formigas
Pra dar co-o mel ni-a colmea;
Pero dou máis eu buscando
O d'á legoña d'ós nenas.

Hei [illegible] o home novo
Que 'stea de festa pr'ó San Xoan;
E hei de [illegible] a frol d'á yanza
Pra de min casigar tornas.

Non sei como hei de manter-
Este meu cagadoriño,
As xoias non se lle chegan,
E-ó caldo é frío e bico.

REAL ACADEMIA GALEGA

Prendáchesme, ~~mentireira~~,
Lo-a tua carriña de roza;
Pro desbotáchesme logo
L'o teu corazón de loba.

¡Xentuña do Valedouro!
¡Vin Dios te garde riqueza!
Que, si cadraras, cen veces
Recenderas a Primeiriza!

Que deixo atrás o ramallo
Que deixan zoyo si-a fraga;
Non deixo ~~gran~~ que me agarime
Do sol, do vento e d'a y-auga.

Boa chesmas Adas onde,
Y-en non dou de ver á mal;
Pro, si outra vez ou tal volver,
Fleite, abofé, ~~a~~ alindar!

Dime, lusteira de arroxo:
¡Lou que alcatal-o teu xato,
Fraguendo sempre pra a vela
Xarros de leite ~~la~~ manos....!

REAL ACADEMIA GALEGA

Cotinheiriña, que a vida
Paras co-o cu no fervado,
Deo que te espitas na festa;
Pro no-erges tanto o refaixo.

Estiven leda na festa,
E leda d'ela salin;
Pero á casa chegnei triste....
¡Desgraciadiña de min!

Fuí á feira un vinteoito,
Por ir co-a miña Tabela;
E, nin mercar nin vender,
Fixemos senora feira.

¡Campana grande d'os Picos,
Moita señandá me das!
Pero por min, si eu mandara,
Cad'hora habías soar!

... Non digan que fai o que chora
Fai sempre o seo coirelo,
Pero hein ai seo chorado
E fai-o nin sempre fai sordo!

REAL ACADEMIA GALEGA

Inda ben no-abrira a porta
Pasou un corvo grallando.....
¡Nin que fora o demo cerro
Me dera medo tamaño!

Dice o meu cura que levo,
Pol-o que vou, mal camiño;
E léu rardo, e no-hai volta:
Millor é o d'él, qu'é o do frigo!

Todo é pesar, todo é loito,
E todo é chorar n-a casa;
E todo é pouco, e ben pouco,
Pr'o que era n-da qu'inda falta.

C'os camiños d'á tua porta
As cegoñas en acerto;
Nin si os levo en andado
Inda non nes entero.

Cando n-a porta te atagues
Con frades que andan de queda,
Leiva o chito, si é que traba,
E-a vaca, si turra, ceiva.

REAL ACADEMIA GALEGA

As malleyas d'as San Lucas
Hanchenme ser acordadas,
Que, aunque me teño por algo,
Ben dentei de dar ás Dancas.

Corred aquelo, rapaces,
Que se arrancha con calquera;
Pro non lixedes cousiña
Que en cas do Abade goberna.

Levaronme o meu pitheu.....!
¡Dor ponha á que m'o levou
Vicencinho cuas d'ne lado,
E-á gaita cal me dixou!

Hei de loar ó S. Lorne,
Como non se esprotte a egoa;
E-heina lerdar c'unha misa,
E c'unha vinta de cera.

De le traguer á este mundo
Miña xoiña Ingracia,
De da tragueira á este infierno
Nunca mi-la pagaba a prena

REAL ACADEMIA GALEGA

Por ben que as nenas che falen,
Por pran que dráz ás nenas,
Non zendo que lenan zolla,
Non te fies d'elas nunca.

Oi misa donde se rezan,
E roza draike os cruceiros;
Que, angne maes y angne apostas,
Has de ser lerra e mais celo.

Duda s'hay volvel-as tornas;
Duda algunhas hay fragelas;
Duda se han ver catro feiras
Colgados d'a mariscala.

Vinme afagado e leerei
Por todol-os mens recunos,
E acudes zóbo á valerme
Un gri'eu non tiña sirundo.

Non feiras mal, rapariga
Por verme a zaya rabeira;
Trayatha fora andar n-o mundo,
Non fora que as fiarnas me rezan.

REAL ACADEMIA GALEGA

Cantan os corvos n-os junos,
E-os pegas entre as xesteiras;
Tenos inverno bragado;
Cásate, si podes, nena.

Non vayas coller pr'ó Cura,
Que ch'ha dar mel e manteiga,
E nunca ahí tal mistura
Senton ben ás cortesías.

Chamáchenme coutelona,
E-en dos lev nunca curin;
Non sei que me chamarías
Si correra o que ch'en din.

Dicen que fas con'os carros,
Que, non-os mollando, cantan;
E-leite de muller, ais en medo!
Pero ha de ser co-a agulladal!

-Abreme, muller, axina,
Que vimo me poñer mollado.
-Vallá! enxugenţâ dabonna
Xa que ás Reises-os carros.

REAL ACADEMIA GALEGA

Si qués ler algo de ben
Vai en todo con'os cregos;
Que nunca dan nada á balde.
Agas que rexan concellos.

Vina e rebinme en seus ollos,
¡Ogallá nunca en a vira!
¡Que bien que vela morta,
E n-a súa caixa metida!

Xa sei que m'a ler xurada,
E tamén que fora unha feira.
Mas de dar unha unhas voltas,
Antes que á xente me rexan.

Loidando de me axudare,
Careime c'unha viúda,
E, si no arredo en a cama,
Bótame n-a sepultura.

Díxome meu pai que viña,
E-eu calei, sin dicir nada;
Que sempre ten de saberse
O ben de Dios que ten n-a casa.

REAL ACADEMIA GALEGA

–¿Qué é o que che pasa, meu xastre?
¿Por que é que te poñes a renegar?
–Renego porque non teño
Cabo meu as ocharcas.

¡Dios me leve, e Dios me deixe
Dormil-o meu sono grande
Su as nervias do recanteiro
Donde os meus vellinos xacen!

Malos dimos che comas
A bourdiños a lengua,
Xa que a cabeza da boca,
Dimos de alivio cerna

Xuntan os frades a cangra
Pra escorrental-o inberno;
Ben eles mdan... pra cuchen
Pra todo o ano o Xaneiro!

Vei d'ir contigo ata Grenda,
Si é que baixas ó muiño,
–Deixe axudar á barrio...ó...
Que por iso vou manseiro.

REAL ACADEMIA GALEGA

Por moito que te cuspines
E saudal-a Virxela;
Por moito que te cuspines
Hache de quedar soltheira.

Traballou sempre min Polgo.
Hastra dal-as boqueadas;
Mais... pr'ó dono; gr'él; men probe!
A mi camisiña levaba.

Rulina, que me cautivas,
E vid'e y'alma me levas,
Si tas dend'endan'estorde,
Rulina, como ds agoiras.

[illegible]

De día, lévame a galma,
De noite, lévame o corpo;
A galma, tras do meu ceo,
O corpo, tras dos ausoiros.

REAL ACADEMIA GALEGA

¡Decíbo-me pral, non podo,
Nin podo chorar, coitado!
¡Vin por vós que vos-ía Morde!
¡Todolos días chamando!
¡E Tola xa me-stou oendo!

¡Non me crê nadia que eu diga
Todo-lo que digo, que é verdá;
¡Non me crê nadia, aunque o xure;
¡Non me-crê nadia, e eu morro!

¡Xa nunca máis verte volvo-á
Cousa-ruín, nin ben, nin vivo!
¡Agora sí que, sí, vós,
Vou sabelo que-os penas!

Ben sei eu, ben, que me queres
Aunque non sempre-m-o digas;
Pero deixa-lo, ¿sabes?
Cal-é-le leva-a alguén!

Qué me queda a mín-o mundo
Si non de chorar cada hora;
Qué me queda, que me queda;
Qué me queda, miña Xoya!

REAL ACADEMIA GALEGA